

עטרת תפארת

במחיצת רבינו הגדול מרן בעל אילת השחר זצוקללה"ה
טור שבעי מהחברות הגרמ"י שניידר שליט"א

פרשת

מטות

מסעי

◆◆◆

שנת

תשפ"א

◆◆◆

גליון 110

"המאשרים" בעולם

תורה, ע"י שבני תורה אין להם במה להתפרנס, והמחזיק תורה אין להעריך כמה מאשר.

ובגמ' סנהדרין ק"ב ע"ב מבואר דאחאב למרות שהי' נותן כ"כ לעבודה זרה, כיפרו לו מחצה כיון שההנה ת"ח מנכסיו. לכן כמו שכל עבודתו לבטל תורה, כמו כן עובד לבטל תמיכת לומדי תורה, בכל מיני אמתלאות, העיקר שלא ילמדו תורה.

ועין באגרת רבינו יונה עמוד רנ"ה באגרת התשובה הנדפס בזמן האחרון, שמביא דהוצה להינצל מעון המר הזה, יחזיק בשכר הרבנים הלומדים לש"ש. ואשרי מי שמבין ונותן הרבה לתמיכת תורה, והוא בכלל מחזיקי תורה אשר אין להעריך שכרו.

ואם יש יחידים שלא לומדים מספיק, אין להמנע ח"ו מלתמוך, כי רובם ככולם לומדים ושקועים בתורה, ובזכותם אנו חיים, וחלק גדול מהם חיים בדוחק מאד, וזכותם אין לשער כלל.

ובס' חובת הלבבות שער הכניעה פרק ו' כתב וז"ל ונאמר על אחד מן החסידים, שעבר על נבלת כלב מסרחת מאד, ואמרו לו תלמידיו כמה מסרחת נבלה זאת, אמר להם כמה לבנות שינה, ונתחרטו על מה שסיפרו בגנותה. וכיון שהוא גנאי לספר בגנות כלב מת, כל שכן באדם חי, וכיון שהוא טוב לשבח נבלת כלב בלובן שינה, כל שכן שהוא חובה לפי זה לשבח אדם משכיל ומבין עכ"ל. הנה רחוק הדבר הגרוע של נבלת כלב מוסרחת לגבי הטוב של שינים יפות גדול מאד, בכל זאת מציינים הגרועות של לחפש מומים במקום לחפש המעלות.

ובענייניו במקום לחפש מעלות של בני תורה האברכים היקרים אשר יכולים להתפרנס בריוח אם לא יעסקו בתורה מ"מ מקבלים עליהם עול תורה, והמוציאים עליהם שמות של גנאי, זה מראה על מידה גרועה השי"ת ישמרנו. והשי"ת לא ימנע טוב מההולכים בתמימות, ויזכינו לראות ישועות עמינו ויחיש לגאלינו גאולה אמיתית ב"ב א"ס.

חשיבותם של האברכים

ותמיד עודד וחזק את האברכים היקרים, שעוזבים כל חמודי עולם, ולנים בעומקה של הלכה, יומם ולילה, והערכתו היתה מתבטאת בהרבה אופנים.

ולמשל כשהי' בא ידידו היקר הרה"ג ר' צבי בורקש שליט"א לבקש מרבינו למסור שיחה בכלל פוניבז', הי' מתבטא רבינו בדברים מופלגים מאד, בגודל מעלתם של האברכים הלומדים תורה בהתמדה גדולה, ואומר אני לא ראוי לדבר בפניהם... ובשיחה אחת שהדפיסו מה שאמר בכלל, הוסיף בכת"י קדשו בהתחלה, איני ראוי לעמוד ולהוכיח...

יושבים ב"גן עדן"

וכך היה כשבא אחד מאילי ההון, עם הצעה לפזר הרבה כסף לאברכים, בתנאי שיעסקו באיזו משרה, אפילו של קודש, שעתיים ביום... זעק עליו רבינו "מה? אתה רוצה להוציא אותם מגן עדן?..."

האושר הנסוך בפנים

ופעם התבטא בפני, [א"ה בנוגע לדבר דומה], שאפשר לראות את האושר הנסוך על פניהם של אותם שחיים בפשטות, הם ומשפחותיהם, מול האנשים שיש להם הרבה כסף, שלא רואים על פניהם חיות ושמחה, ולא על ילדיהם...

רבותי, מה יש להאריך, הרי כולנו יודעים איזה חיי אושר ושמחה יש בביתו של אברך, גם אם הילדים ישנים במזרונים על הרצפה... ואוכלים רק לחם עם גבינה... לא יחסרו כל טוב, כפי שהגדיר רבי ירוחם ממיר צוק"ל, לא שיהי' להם כל טוב, אלא "לא יחסרו..."

על עזבם את תורת

בעמדנו בימי בין המצרים, זמן חורבן בית המקדש, ראוי להביא את דברי הגמ' בדרים (דף פ"א ע"א) אמר רב יהודה אמר רב מאי דכתיב מי האיש החכם ויבן את זאת, דבר זה נשאל לחכמים ולנביאים ולא פירשוהו, עד שפירשו הקדוש ברוך הוא בעצמו, דכתיב ויאמר ה' על עזבם את תורת וגו', שואלת הגמ' היינו לא שמעו בקולי, היינו לא הלכו בה, אמר רב יהודה אמר רב שאין מברכין בתורה תחלה.

חז"ל אומרים שהטענה היתה על עזיבת התורה, באופן כזה שלא הי' ניכר לחכמים ואפילו לא לנביאים!

והר"ן במקום מסביר שלא היתה התורה חשובה בעיניהם ע"ש, וחושבני שאם נתרגם את הדברים לשפה שלנו, הרעיון הוא, שגם לומדי התורה עצמם, לא היתה להם הערכה עצמית למעמדם הנשגב, להכיר את חשיבותם שהם "עוסקים בתורה" יקר הבריאה.

בן תורה – הכי חשוב!

וטרם אתחיל, הנוני מבקש מחילה אם נראה כאילו הם דברי תוכחה, כי רצוני רק לשון בקול, את גודל ויקר מעמדו של כל יחיד ויחיד, שזוכה להיות שבתי בבית ה'.

ראשית ידוע המעשה עם א' הגדולים, שעשו ערב התרמה לבית חולים, והנדיבים תרמו כל אחד כמה מטות, ולפתע נכנסו כמה בחורי ישיבה, וקם לפנייהם אותו גדול, וכיבדם במיוחד.

ונתרעם אחד הגבירים, ולמען דרוש את כבודו שלא כיבדוהו כ"כ כמותם, שאל בציניות - כמה מטות הם תרמו? ענה לו אותו גדול "חמשים מטות", פתח העשיר את העינים, היתכן?

אמר לו, כל אחד ואחד מהם תרם "שלא יצטרכו חמשים מטות", היינו שבכח לימוד התורה שלו, הוא מונע מחמשים אנשים שלא יחלו...

ובלי להיכנס לנקודה עצמה, של הכח העצום של לימוד התורה, למנוע כל משחית ומגיפה, רק עצם הדבר להרגיש "בחוש" שהישיבה בחור שווה יותר מהגביר הגדול, זה לימוד גדול מאד.

לא לזלזל ח"ו.

וכך לימדנו והשריש בנו רבינו תמיד, שהבן תורה הוא "נסיך הבריאה", בן תורה הוא האדם הכי חשוב והכי נכבד שיש בעולם.

וכמה צער היה לו לרבינו כששמע שיש שמכנים את האברכים השוקדים על תלמודם "פריזטים"... עד שישב וערך מכתב ארוך על זה, וטרח הרבה על ניסוחו.

וזכרני שאפילו בליל פורים כשבא ללמוד בישיבתו הק' "ארחות תורה", לקח את המכתב, וישב לפני השיעור כמה רגעים, להגיה ולהוסיף בו דברים. והרואה יבין וישכיל, האיך כל מילה ומילה במכתב מדודה ושקולה, וז"ל קדשו:

בס"ד

הן ידוע לכל בני ישראל הכשרים מה שרש"י הקדוש הביא דברי חכמי הש"ס והמדרשים, שהעולם נברא רק בשביל התורה ובשביל ישראל שנקראו ראשית, ותנאי התנה הקב"ה עם הבריאה כי אם לא יקבלו את התורה תחזור העולם לתוהו ובוהו, וכל קיום העולם רק על תורה.

ומבואר במשנה דמונה כל המצות, רובם של חסד, שאדם אוכל פירותיהם בעולם הזה והקרן קימת לו לעולם הבא, ומסיים ותלמוד תורה כנגד כולם, והגר"א מביא מהירושלמי דכל מילה א' של לימוד התורה הוא כנגד כולם.

וכמו שיצר הרע עיקר רוצה להפריע בלימוד התורה ומוכן לותר הכל, העיקר שיבטלו מתורה. ובאמת עיקר הכובד הוא לבטל

הזכות לתמוך בלומדי תורה

כמה חסר לנו רבינו, שהיה כל הזמן, השכם והערב משבח מעודד ומחזק את האברכים, ומנגד מדבר על לב הנגידים, שידעו "שזוהי זכות בשבילם" שהיה להם חלק בלימוד תורה מתוך הדחק, של האברכים היקרים המסולאים בפז. והרבה מאד מכתבים כתב רבינו לציבור וליחידים בענין זה.

ובנסיעה הראשונה של רבינו לחו"ל, הייתי שליח מאחד המוסדות, בהסכמת רבינו, לדבר עם אחד מגדולי התומכי תורה שבדורנו, שהפסיק לתמוך באותו מוסד. וכשישבתי עמו, ענה לי בטעם מסויים שבגללו הפסיק לתמוך בהם.

וכסיפירתי לרבינו את דבריו, הגיב במשפט אחד, "ווייסט אויס, אז ער האט נישט קיין זכות צו געבנין פאר דעם מוסד..." פ"י כנראה שאין לו את הזכות לתת למוסד ההוא.

ואותו מוסד שמענו מרבינו כמה פעמים על חשיבותו הגדולה, עד כדי כך שפעם אחת ביקש משהו לתרום למקום הכי חשוב, והפנה אותו רבינו לשם. ועל זה אמר רבינו שותו נגיד אין לו את הזכות, ה' ירחם.

בחיר הבריאה

והרבה הייתי רוצה להאריך בזה, כי זה הדבר שליווה אותנו רבינו יומם ולילה, ההרגשה הנפלאה, "שאין דבר יותר טוב מלשבת ליד הגמרא...", והלומד עצמו מאושר, ובני ביתו מאושרים, כי הם חיינו ואורך ימינו, אך לא יכיל הגליון.

יתן השי"ת שנתחזק כולנו בענין זה, להעריך את מעמדנו האדיר, שזכינו להיות "בחיר הבריאה", ושעשועיו של הקב"ה, ולא להיבהל ולא להתייחס לשום כח שבעולם, שרוצה ח"ו להפריע לבניו של הקב"ה לעשות לאביהם את הנחת רוח הכי גדול.

שבכל דור ודור עומדים...

ובימים אלו שומעים קול ענות חלושה, מאותם המחפשים להפריע ללומדי התורה, בכל מיני אמצעים.

אף ענו נענה כנגדן, אתם לא חדשים, אנחנו כבר מכירים אותכם ממלחמת שרו של עשיו, עם הסבא הגדול שלנו - יעקב אבינו, אך לא יכול לו, וקולו של יעקב ימשיך ויהדהד בעולם, קולו המתוק של צאן קדשים, ובני הישיבות ואברכי הכוללים, וקולו הנעים והמתוק המרחף ברחבי תבל, בכל מקום ומקום, הוא יצח!!

סילוקן של צדיקים - זכרון שמואל

והנה ימים אלו בעוה"ר, הם ימי סילוקן של צדיקים. מרן הגרי"ש זצוק"ל, ומרן ראש הישיבה הגאון רבי שמואל רוזנבוסקי זצוק"ל, דמויות ענק שחסרים לנו מאד, ונתחיל עם רבי שמואל שחל היארצי"ט בכ"ז תמוז.

רבי שמואל זכה להיות הרבי של רוב ראשי הישיבות הקדושות בדורנו, ולהיות מנחיל מסורת התורה, כפי שקיבל מרבותיו הגדולים. והנה גדלותו בתורה ידועה ומפורסמת, והרבה הי' רבינו זצוק"ל משתעשע עמו בלימוד, בשנים עברו, ופעם אמר לנו על נידון מסויים שהי' לו ויכוח עם רבי שמואל, כשעמדו כאן למטה ליד הבית.

[ובמאמר המוסגר סיפר רבינו, נידון הילכתי שהי' בישיבה קטנה, שפעם אחת נפל רח"ל ספר תורה "פסול" מידי של א' התלמידים, בריקודים בשמחת תורה, וטען רבי שמואל שא"צ להתענות על נפילת ס"ת פסול, ודנו אתו ע"ז]. וכמדומה שבאילת השחר זבחים מביא רבינו ראייה, שצריך להתענות].

וכן גדלותו ביראה, בתפילה, ובמדות טובות, היו שם דבר, דמות נאצלת, איש האשכולות, ומי אני שאדבר עליו.

מופת מכח התורה

אך רצוני להנות בני אדם עם אפיזודה מענינת, שזכיתי להיות עד לה, בבחינת מעיד בגודלו מה שראה בקטנו... מעשה "מופת".

וכך הי' מעשה, בהיותי ילד היו הורי שליט"א גרים בשכונת עם מרן הגר"ש זצוק"ל, והרבה זכינו לקבל מהשפעתו.

ופעם אחת בימי ערבי פסחים, נסע א' השכנים לעיר אחרת, ונתן לנו רשות לאכול חמץ בדירתו עד פסח.

ובוקר אחד ירדה אמי תליט"א עם הילדים, כדי לאכול שם ארוחת בוקר, אך בבואה לפתוח את הדלת, לא הצליחה לפתוח. והיתה עומדת אובדת עצות, כשתינוק בזרועה, וכמה ילדים מסביבה.

והנה לפתע חוזר רבי שמואל משחרית, כולו הודו כשהטלית בייטל תחת זרועו, ושם לב להמולה. ופתח פיו במאור פנים, ושאל מה קרה? ענתה אמי בלחש שאיננה מצליחה לפתוח את המנועול.

ביקש רבי שמואל את המפתח, ומסרתי לו, ונטל את המפתח בידו, וקודם שהכניסו למנועול אמר איזה פסוק, והכניס את המפתח למנועול, ונפתח מיד....

זהו מעשה מופת, בבחינת עלהו לא יבול. אך המופת הגדול הוא כוחו האדיר בתורה, שזכה להעמיד גאוני עולם, הממשיכים את דרכו בלימוד הדורות הבאים, בעמקות הסברא הישרה, המאירה את העינים, אשריו שזכה לכל זה, בתוך כל חיי היסורים. תנצב"ה.

מרן פוסק הדור זצוק"ל

ובבואנו להזכיר את מרן פוסק הדור זצוק"ל, חיל יאחזנו, כאשר הייתי נוכח כמה פעמים, בעת שישב רבינו לפני מרן הגרי"ש זצוק"ל, והי' ממש בבחינת עבדא קמי' מרי'.

וזכורני שבא בחול המועד פסח תש"ס, לפני הלוייתו של מרן ראש ישיבת חברון רבי שמחה זיסל ברוידא זצוק"ל, לשאול אם להספיד, והיו פני רבינו מאדימים, מרוב הכנעה לפניו.

וכמים הפנים אל פנים, הייתי נוכח כמה פעמים, - בפני רבינו ושלא בפני רבינו - את התבטלותו של מרן הגרי"ש זצוק"ל לרבינו, באופן חריג ביותר, שאין כאן מקום להאריך בפרטים, והדברים עתיקים.

מהירות המוח

ודבר קטן אספר, שפעם הגיע לרבינו א' מהנוכנסים אצל מרן הגרי"ש זצוק"ל, ושאל שאלה חצופה! אך רבינו בענותנותו הגדולה, השיב לו. וכך שאל שאינו מבין האיך הרב אלישיב עונה תשובות כ"כ מהר, הרי בקושי שומע את השאלה, וכבר עונה?!

ענה לו רבינו, בערך בהאי לישנא, האם ראית פעם מכונית מירוצ' תבין שכמו שיש הבדל ממכונית רגילה למכונית מירוצ', כך אתה צריך להבין שהמוח של הרב אלישיב הוא כ"כ מהיר, שמה שלוקח לאדם רגיל כמה דקות, המוח שלו מעבד את זה כבר בשניות...!

אין לנו אלא מה שאמר רבינו, נטל כל חמודי עולם, והלך. תנצב"ה

צדיק אבד, לדורו אבד

ובעוה"ר נסתלק בימים האחרונים, עוד איש חמודות, תלמיד חכם יקר ונכבד, הגאון הצדיק רבי זאב ו. לוי זצ"ל מזרע תרשישים.

זכה הרבה מאד לחיבה מיוחדת אצל רבינו זצוק"ל, שהי' מקבלו בכל פעם, בהארת פנים מיוחדת, ויושב עמו הרבה זמן, ללבן את העינים שבא לדון.

כמה מתיקות התורה, מעלת המדות, ותפילה, זכה להשריש בלב תלמידיו, וגם השפיע על אחרים. וזכורני מנעורתי שהי' מתוק לשמוע את תפילותיו המיוחדות, הנאמרות בנעימה יתירה, כמונה מעות.

והעידו שש"ב רשכבה"ג מרן שר התורה שליט"א הי' מבקש לשמוע אותו ש"ץ בימי הסליחות, כמובא בגליון החשוב "בדרכי אמונה".

וזכה לרבינית הצדקנית תחי' ג"כ מגזע תרשישים בת הגאון הגדול רבי נפתלי נבנצאל זצ"ל, שהי' רבינו מחשיבו מאד, והרבה היו מתפלפלים בליבון הסוגיות, ובערוב ימיו דאג רבינו הרבה לבריאותו.

חבל על דאבדן, ולא משתכחין. תהי' דמותו המיוחדת עומדת לנגד עינינו לראות לאחוז במדות הנאצלות, עם האושר והשמחה שהיו נסוכים על פניו תמיד, ויהי' זה לזכות נשמתו הטהורה.

המקום ינחם את משפחתו הכבודה, השבורים ורצוצים בהילקח עטרת ראשיהם, וינוחמו בתוך שאר אבלי ציון וירושלים.

ויזכו לשפע שמחות, עם כל אחינו בית ישראל, ונזכה כולנו לביאת משיח צדקנו בב"א.